

Nyhet från greppa.nu

Vad ger god jordbrukarsed för vattenkvalitet?

Foto: Monica Kling

En åtgärdsplan för växtnäring ger minskat växtnäringsläckage, speciellt har en minskad gödselgiva effekt.

En kombination av fyra olika åtgärder mot kväve- och fosforläckage gav en beräknat samlad effekt i utloppet av ett nordtyskt vattendrag så att vattendirektivets mål i stort sett nåddes.

En grupp tyska forskare har beräknat hur mycket kväve och fosforflödet i ett nordtyskt vattendrag kan minska om lantbrukarna börjar använda "best management practice" (BMP), alltså bästa möjliga odlingsteknik. Det är ett mångfacetterat begrepp och i Sverige används ibland "god jordbrukarsed" och "god odlingsed". Många odlingsåtgärder kan inrymmas i begreppet och det finns ingen konsensus om vad som ingår.

Kielstau nära Kiel

Vattendraget som studerades heter Kielstau och ligger just nära Kiel i norra Tyskland. Därmed påminner förhållandena en del om de på andra sidan havet i Skåne. Avrinningsområdet är flackt och omfattar cirka

KÄLLA:

Lam, Q., Schmalz, B., Fohrer N. 2011.

The impact of agricultural Best Management Practices on water quality in a North German lowland catchment.

[Environmental Monitoring and Assessment 183 \(1\) >>](#)

PÅ SAMMA TEMA:

[2012-11-27 >>](#)

Ökat fokus på åtgärder i och invid vatten

[2011-10-18 >>](#)

Betydelsen av variationen i gödslingen för läckaget granskad

[2011-06-08 >>](#)

12 års försök om N-utlakning från dansk ekologisk odling

[2011-05-13 >>](#)

Nära 40 års läckagemätningar

[2011-02-09 >>](#)

Kortare spridningstid och mindre kväve till höstsäd

[2008-04-22 >>](#)

Håll koll på gödning och spridare!

FORTS. NÄSTA SIDA >>

greppa näringen

5 000 hektar. Andelen mark i öppen odling är 55 procent och andelen betesmark (ofta på åker) 26 procent. Alltså ett område med mycket lantbruk och en hel del djur. Jordarna i området är i huvudsak leriga.

Fyra åtgärder beräknades

Det går som regel inte att med faktiska vattenprovtagningar spåra effekten av enskilda miljöåtgärder på åkrarna och därför användes en beräkningsmodell för att uppskatta effekten av dessa:

1. *En 10 meters skyddszon längs vattendrag.*
2. *En åtgärdsplan för växtnäring.* Förutom att göra en gödslingsplan ingår här att ta jordprover och att testa gödelspridare. Men i beräkningen har den viktigaste delen varit att minska gödningen med stall- och handelsgödsel med 20 procent.
3. *Minskat betetryck och att inte gödsla betesmarker.* Antalet betesdjur per hektar halverades och ingen gödning skedde till betesmarken.
4. *Ändrade växtföljder.* Att ändra vilka grödor som odlas anses oftast inte som en åtgärd i BMP men här provades olika kombinationer av höstvetete, råg, höstraps, betor och majs.

Skyddszoner gav minst

Att generellt dra ner kvävegödningen med 20 procent minskade kväveutflödet i utloppet med cirka 9 procent. Den ändrade betesstrategin minskade kvävet och fosfor i utloppet med 16 respektive 4 procent. Att ändra i den vanligaste befintliga växtföljden med höstvetete, höstvetete och höstraps till höstvetete, råg och råg skulle minska utflödet med 10 och 5 procent för kväve respektive fosfor. Skyddszoner skulle minska både kväve och fosfor med cirka 5 procent vardera.

Snuddar vid Vattendirektivets mål

För att klara vattendirektivets mål om god kemisk status i vattnet i Kielstau till 2015 måste koncentration av kväve understiga 3 mg per liter och fosforhalten vara under 0,15 mg per liter. Det kan jämföras med vad som anges som uppmätta aktuella halter; 5,83 för kväve och 0,23 för fosfor. Ingen enskild åtgärd av de testade klarar det men om de kombineras skulle koncentrationsmålet för kväve vara nära att nå enligt forskarna. Detta är en modellstudie med sina brister och i verkligheten blir en del av åtgärderna mycket kostsamma. Men studien understryker att det krävs en kombination av flera åtgärder för att det ska få någon betydelse.

Markus Hoffmann

Foto: Monica Kling

Skyddszoner testades och minskade kväve- och fosfortransporten med 5 procent.

Foto: Monica Kling

Minskat betetryck och ogödslade beten gav god effekt på både kväve- och fosforläckaget.

Foto: Louis Vimarlund

Mer råg i växtföljden minskade kväve- och fosforutflödet med en tiondel respektive en tjugondel.

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Redaktör:
Monica Kling
018-36 10 39
monica.kling@telia.com

greppa näringen